

K-Sekretariatet

Medlemmene i kontrollutvalget i Bardu kommune

Ordføreren

Kommunedirektøren

Leder av kommunens klagenemd

KomRev NORD v/oppdragsansvarlig revisor Inge Johannesen

KomRev NORD v/oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Margrete Mjølhus Kleiven

Deres ref.:

Vår ref.: 17/22/452.5.1/AH

Saksbeh.:

E-postadr.: audun@k-sek.no

Audun Haugan

Telefon:

77 78 83 43

91 69 18 42

Dato:

07.11.2022

BARDU KOMMUNE - INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Det innkalles med dette til møte i kontrollutvalget i Bardu kommune.

Møtested: Kommunehuset – Lille møtesal

Møtedato: Mandag 14. november 2022

Tid: Kl. 10.00

Vedlagt følger sakliste og saksdokumenter.

Kommunedirektøren og leder for kommunens klagenemd innkalles til møtet for å orientere i sak 24/2022, se nærmere i sakspapirene.

Av hensyn til innkalling av varamedlem(mer) ber vi om at eventuelle forfall meldes til K-Sekretariatet i god tid før møtet. Som gyldig forfall regnes tjenestereiser, spesielle arbeidsforhold, sykdom og vektige velferdsgrunner.

Enkelte saker kan bli ført for lukkede dører, jf. kommunelovens § 11-5. Det vises til sakslisten for nærmere informasjon.

Med vennlig hilsen

Audun Haugan
seniorrådgiver

Postadresse:	Hovedkontor:	Avdelingskontor:	Avdelingskontor:	Avdelingskontor:	Avdelingskontor:
K-Sekretariatet IKS	Fylkeshuset	Postmottak	Ringv. 1	Rådhuset	Fylkeshuset
Postboks 6600	TROMSØ	9479 HARSTAD	9300 FINNSNES	8305 SVOLVÆR	8048 BODØ
9296 TROMSØ	Tlf. 77 78 80 43	Tlf. 77 02 61 66	Tlf. 91 35 19 94	Tlf. 95 10 90 02	Tlf. 91 36 09 38
www.k-sek.no	Org.nr. 988 064 920				

SAKLISTE

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune
Møtedato: Mandag 14. november 2022
Tid: Kl. 10.00
Møtested: Kommunehuset - Lille møtesal

Saknr	Tittel	Unnt. off
20/2022	Godkjenning av protokollen fra møte 12.09.2022	
21/2022	Rapportering fra revisor - plan for revisjon av regnskapene for 2022 (revisjonsstrategi)	
22/2022	Rapportering fra revisor - forenklet etterlevelseskontroll for 2022 – risiko- og vesentlighetsvurdering	
23/2022	Presentasjon og synlighet av kontrollutvalget på nett	
24/2022	Rutiner og virksomhet for klagenemda	
25/2022	Uavhengighetserklæring oppdragsansvarlig regnskapsrevisor	
26/2022	Kontrollutvalgets møteplan for 2023	
27/2022	Referatsaker	
28/2022	Drøftingssaker (eventuelt)	

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 20/2022	Møtedato: 14.11.2022	Saksbehandler: Audun Haugan
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

GODKJENNING AV PROTOKOLLEN FRA MØTET 12.09.2022

Innstilling til vedtak:

Protokollen fra møtet 12.09.2022 godkjennes.

Saken gjelder:

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg: Protokoll fra møtet 12.09.2022
B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Protokollen fra møtet 12.09.2022 godkjennes.

Tromsø, den 4. november 2022

Audun Haugan
seniorrådgiver

BARDU KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Kontrollutvalget

Møtested: Kommunehuset – Lille møtesal

Møtedato: 12.09.2022

Varighet: 10.00 – 10.55

Møteleder: Torill A. Johansen

Sekretær: Audun Haugan

Faste medlemmer

Torill A. Johansen (AP) - leder

Sigfred Steien (H) - nestleder

Vilhelm Kjelsvik (V)

Bjørn Wiggo Nerli (FRP)

Guro Håkstad (SP)

Varamedlemmer (personlige)

Stian Holm Strømseth (AP)

Terje Nyberget (H)

Anne Lise Sørensen (H)

Anne Britt Hanstad (SP)

Oddvar Bjørnsen (SP)

Fra utvalget møtte:

Torill A. Johansen

Vilhelm Kjelsvik

Bjørn Wiggo Nerli

Guro Håkstad

Terje Nyberget

Forfall:

Sigfred Steien

Fra den politiske ledelse møtte:

Ordfører Toralf Heimdal.

Fra administrasjonen møtte:

Kommunedirektør Stine Jacobsson Strømsø.

Fra KomRev NORD IKS møtte

Fra K-Sekretariatet IKS møte:

Seniorrådgiver Audun Haugan.

Merknader til innkalling og sakliste:

Det framkom ingen merknader til innkalling og sakliste.

Behandlede saker:

Saknr	Tittel	U.off
14/2022	Godkjenning av protokollen fra møte 16.05.2022	
15/2022	Vurdering av uavhengighet – oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorer	
16/2022	Forvaltningsrevisjonsprosjektet «Økonomistyring og tjenestekvalitet i helse og omsorg» - status	
17/2022	Budsjettramme 2023 – kontroll og tilsyn	
18/2022	Referatsaker	
19/2022	Drøftingssaker (eventuelt)	

Sak 14/2022**GODKJENNING AV PROTOKOLLEN FRA MØTE 16.05.2022****Innstilling:**

Protokollen fra møtet 16.05.2022 godkjennes.

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokollen fra møtet 16.05.2022 godkjennes.

Sak 15/2022**VURDERING AV UAVHENGIGHET – OPPDRAGSANSVARLIGE FORVALTNINGSREVISORER****Innstilling:**

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Margrete Mjølhus Kleivens og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Knut Teppan Viks vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Margrete Mjølhus Kleivens og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Knut Teppan Viks vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Sak 16/2022**FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKTET «ØKONOMISTYRING OG TJENESTEKVALITET I HELSE OG OMSORG» - STATUS****Innstilling:**

Notat fra oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor av 26.08.2022 tas til orientering

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Notat fra oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor av 26.08.2022 tas til orientering

Sak 17/2022**BUDSJETTRAMME 2023 – KONTROLL OG TILSYN****Innstilling:**

1. Budsjettramme for kontroll og tilsyn for 2023 vedtas med netto driftsutgifter på til sammen kr 1.242.000,- før lønns- og prisjusteringer for kontrollutvalgets egen virksomhet og eventuelle andre politiske vedtak.
2. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll og tilsyn skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret.

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Budsjettramme for kontroll og tilsyn for 2023 vedtas med netto driftsutgifter på til sammen kr 1.242.000,- før lønns- og prisjusteringer for kontrollutvalgets egen virksomhet og eventuelle andre politiske vedtak.
2. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll og tilsyn skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret.

Utskrift av saksprotokoll sendt 23.09.2022 til:

- kommunen for videre behandling i forbindelse med budsjett

Sak 18/2022**REFERATSAKER****Innstilling:**

Saken tas til orientering.

Behandling:

Referert:

A. MØTEGODTGJØRINGER
- Brev fra kommunen av 05.07.2022

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Sak 19/2022
DRØFTINGSSAKER (EVENTUELT)

Innstilling til vedtak:

Saken fremmes med åpen innstilling.

Behandling:

Henvendelse om saksgang i byggesak:

Leder tok opp en henvendelse om saksgangen i en konkret byggesak og kommunens rutiner/praksis for foreleggelse av saker for klagenemda.

Leder mente det var formålstjenlig at kontrollutvalget fikk en orientering om klagenemdas mandat og rolle i kommunens saksbehandling. Hun fremmet slikt forslag:

Kontrollutvalget ber om en orientering i neste møte om saksgang og mandat for kommunens klagenemd.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Svømmehall:

Medlem Nerli tok opp spørsmål om prosessen i det varslede søksmålet mot kommunen om bruk av feil tildelingskriterium ved anskaffelsen. Kommunedirektøren orienterte at saken nå var løst gjennom et forlik.

Saken avstedkom ikke noe vedtak.

Rettsprosess vedrørende salg av industriområde til datalagringssenter:

Medlem Nerli tok opp saken om salg av industriområde til datalagringssenter.

Kommunedirektøren ba om at møtet ble lukket, da en orientering vil rette seg mot kommunens rettslige oppfølging av en sak.

Kontrollutvalget drøftet lukking av møte for åpne dører jf. kommunelovens § 11-5, 2. ledd. Kontrollutvalget fant at oppfølgingen omhandlet informasjon som gjorde at saken må lukkes av tungtveiende offentlige hensyn, og det vil komme fram opplysninger i møtet som kunne ha vært unntatt fra innsyn etter offentlighetslova hvis de hadde stått i et dokument, jf. offentlighetsloven §§ 18 og 23. På dette grunnlag kom kontrollutvalget fram til at saken videre skulle behandles for lukkede dører, jf. kommunelovens § 11-5, 3. ledd, bokstav b.

Vedtak om lukket møte

Med henvisning til kommunelovens § 11-5, 3. ledd bokstav b, fattet kontrollutvalget slikt vedtak:

Saken behandles videre for lukkede dører.

Vedtaket var enstemmig.

Kommunedirektøren orienterte om saken.

Orienteringen avstedkom ikke noe vedtak fra kontrollutvalget side.

Kontrollutvalgets synlighet på nett:

Medlem Kjelsvik tok opp synligheten av kontrollutvalget på nett og at denne kunne bedres. Sekretariatet orienterte om planene for nytt saksbehandlingssystem i sekretariatet, herunder om muligheter for at innkalling og protokoller kunne publiseres på sekretariatets hjemmeside.

Sekretariatet vil i neste møte fremme sak om innhold og synlighet - på nett - av kontrollutvalgets virksomhet.

Saken avstedkom ikke noe vedtak.

Vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering i neste møte om saksgang og mandat for kommunens klagenemd.

* * * * *

Rett utskrift:

Tromsø den xx.xx.2022

Audun Haugan
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 21/2022	Møtedato: 14.11.2022	Saksbehandler: Audun Haugan
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

RAPPORTERING FRA REVISOR - PLAN FOR REVISJON AV REGNSKAPENE FOR 2022 (REVISJONSSTRATEGI)

Innstilling til vedtak:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Saken gjelder:

Kontrollutvalgets plikt til å påse at kommunens regnskap blir revidert på en betryggende måte.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

- Veileder vedrørende kontrollutvalgets påseeransvar overfor regnskapsrevisor

Saksutredning:

1. BAKGRUNNEN FOR SAKEN OG KONTROLLUTVALGETS ANSVAR

Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir «revidert på en betryggende måte», jf. kommunelovens § 23-2 bokstav a. I kontrollutvalgsforskriftens § 3 (Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon) sies det bl.a. at:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor

2. REVISORS ANSVAR OG OPPGAVER

Revisors ansvar og oppgaver er beskrevet i lovens § 24-2, hvor revisor bl.a. ansvar for å «planlegge, gjennomføre, dokumentere og rapportere sitt arbeid i samsvar med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk».

Revisjonsstrategien vil være det styrende dokument for revisjonsarbeidet, og inneholder revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, og trekker hovedlinjene for hvordan revisjonen skal gjennomføres i løpet av revisjonsåret.

Det er i loven vist til «god kommunal revisjonsskikk», som er en rettslig standard. I rettslige standarder henvises det ikke til absolutte kriterier, men lovens innhold defineres til å være det som samfunnet som helhet eller enkelte grupper i samfunnet til enhver tid mener bør gjelde.

For å gi standarden *god kommunal revisjonsskikk* et nærmere innhold, er det utarbeidet internasjonale revisjonsstandarder (ISA-ene), som har noen tilleggsvurderinger som er spesifikke for enheter i offentlig sektor.

Etter ISA 300 – *Planlegging av revisjon av et regnskap*, skal revisor utarbeide en overordnet revisjonsstrategi som beskriver revisjonens omfang og angrepsmåte, tidspunkt og styring av oppdraget.

Utover revisjonsstrategien utarbeider revisor en mer detaljert plan for å håndtere de forskjellige forholdene som er identifisert i revisjonsstrategien. Den overordede revisjonsstrategien og revisjonsplanen oppdateres og endres ved behov etter hvert som revisjonen utføres.

Kommunens internkontroll (egenkontroll) er sentralt ved revisors planlegging av oppdraget. I ISA 315 – *Identifisering og vurdering av risikoene for vesentlig feilinformasjon gjennom forståelse av enheten og dens omgivelser* – stilles det blant annet krav til revisor for hvordan revisor skal innhente og vurdere bevis i risikoarbeidet. ISA 315 er revidert og er gjort gjeldende fra regnskapsåret 2022.

Den reviderte standarden har mer tydelige krav til at revisor må dokumentere sin forståelse av enheten, regnskapsreglene og enhetens interne kontroll. Det vil si at revisor må dokumentere forståelse av hver komponent av enhetens interne kontroll, virksomhetens størrelse og kompleksitet mv. og hvorvidt revisor ser det som aktuelt å teste kontroller har fortsatt betydning for hvor omfattende og detaljert forståelse revisor må dokumentere.

3. REVISORS RAPPORTERING – KONTROLLUTVALGETS «PÅSE-ANSVAR» OVERFOR REGNSKAPSREVISOR

Revisors fremleggelse av sin revisjonsstrategi vil være et egnet bidrag for at kontrollutvalget kan oppfylles sin oppgave med å påse at regnskapet blir revidert på en betryggende måte.

I veilederen for kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor, utarbeidet av Forum for Kontroll og Tilsyn i 2019, presenterer påse-ansvaret i tre faser, der «holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet» er den ene fasen. Rapporteringen fra revisor i inneværende møte gjelder planleggingsfasen. I veilederen er følgende beskrevet som gjelder denne fasen:

Orientering om planleggingsfasen

Kontrollutvalget kan be om at revisor orienterer om revisjonsplanen med revisjonsstrategi og risiko- og vesentlighetsvurderinger. Orienteringen bør være skriftlig og minst beskrive:

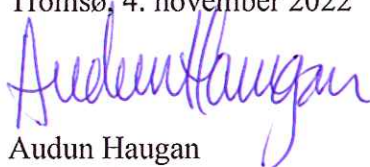
- a. hvordan revisor fastsetter vesentlighetsnivå og de ressurser (bemanning og kvalifikasjoner) som skal brukes i gjennomføringen av revisjonen*
- b. hvilken struktur revisor i sin revisjonstilnærming har på kommuneorganisasjonen*
- c. vesentlige regnskapsprinsipp og de viktigste områdene der revisor gjør skønsmessige vurderinger. Revisor bør også orientere om status for sin oppfølging av fjorårets revisjon*

Veilederen antas å være kjent for kontrollutvalget.

Revisor vil i møtet redegjøre for revisjonsstrategien. Tidligere praksis har vært at revisor presenterer strategien muntlig i møtet med en powerpointpresentasjon. Sekretariatet legger til grunn at presentasjonen gjøres tilgjengelig for kontrollutvalget/sekretariatet.

En relevant opplysning i denne saken er at KomRev NORD er medlem av Norges kommunerevisorforbund (NKRF). I regi av NKRF er det etablert en kvalitetskontrollordning som skal sikre at medlemmene reviderer i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Tromsø, 4. november 2022

Audun Haugan
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 22/2022	Møtedato: 14.11.2022	Saksbehandler: Susan Terese Thoresen
---	-------------------------------	--------------------------------	--

RAPPORTERING FRA REVISOR – FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL FOR 2022 – RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Innstilling til vedtak:

Kontrollutvalget tar revisors rapportering til orientering.

Saken gjelder:

Lovpålagt kontroll av etterlevelse av regelverk og vedtak ved kommunens økonomiforvaltning.

Saksutredning:

1. Bakgrunn for saken

Regnskapsrevisor har som hovedoppgave å gjennomføre en finansiell revisjon. Finansiell revisjon vil – grovt sagt – si å kontrollere at kommunens årsregnskap ikke inneholder vesentlige feil. Under finansiell revisjon vil regnskapsrevisor hovedsakelig rette revisjonen mot de delene av økonomiforvaltningen som har betydning for årsregnskapet.

Forenklet etterlevelseskontroll skal være en kontroll av økonomiforvaltningen i forlengelsen av den finansielle revisjonen og skal som utgangspunkt rette seg mot de delene av økonomiforvaltningen som revisor ikke har gjennomgått ved sin finansielle revisjon.

Formålet med kontrollen er å bidra til å forebygge og avdekke alvorlige feil og mangler i den sentrale økonomiforvaltningen i kommunen. Dette vil styrke grunnlaget for at kontrollutvalget kan ivareta sitt ansvar for å føre kontroll med at økonomiforvaltningen i kommunen foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak, jf. bestemmelsen i kommunelovens § 23-2, første ledd, bokstav b.

Bestemmelsen om forenklet etterlevelseskontroll har blitt nedfelt i kommunelovens § 24-9 som sier:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Som det fremgår av bestemmelsen innebærer oppgaven at revisor skal se etter om kommunens økonomiforvaltning «i hovedsak» foregår i samsvar med lover og forskrifter og vedtak.

Kontrollen skal basere seg på en «risiko- og vesentlighetsvurdering». I dette ligger det en vurdering opp mot de sentrale områdene innenfor kommunens økonomiforvaltning, og kontrollen må rettes mot områder der risikoen for vesentlige feil og mangler er størst. Hvilke kontrollhandlinger som skal utføres og hvor langt kontrollhandlingene skal gå for å avdekke eventuell manglende etterlevelse, må bygge på risiko- og vesentlighetsvurderingen og det som ellers vil følge av god kommunal revisjonsskikk. Det er utarbeidet en standard «God kommunal revisjonsskikk RSK 301 for forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen» som ble gjort gjeldende fra årsregnskapet 2020.

Begrepet «vesentlig betydning for økonomiforvaltningen» er omtalt i RSK 301. I standarden er vesentlighet definert ut fra to forhold:

- Kvantitativ vesentlighet; beløpsstørrelse relatert til kommunen eller enkeltinnbyggere eller en gruppe innbyggere
- Kvalitativ vesentlighet; manglende etterlevelse av bestemmelser og vedtak som ikke nødvendigvis har vesentlig beløpsmessig betydning. Slike mangler kan likevel ha vesentlig betydning for økonomiforvaltningen på grunn av f.eks. potensielt omdømmetap og samsfunnsmessig aktualitet.

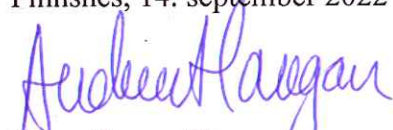
I samsvar med kontrollutvalget generelle påse-ansvar, er det i kommuneloven § 24-9 bestemt at revisor skal legge fram sin risiko- og vesentlighetsvurdering for kontrollutvalget.

2. Rapportering fra revisor

I innværende møte vil revisor orientere om risiko- og vesentlighetsvurderingen tilknyttet kontrollen av kommunens økonomiforvaltning for 2022, jf. ovenfor.

Sekretariatet legger til grunn at det gis en kort presentasjon, og at denne presentasjonen gjøres tilgjengelig for kontrollutvalget/sekretariatet.

Finnsnes, 14. september 2022

for Susan Terese Thoresen
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 23/2022	Møtedato: 14.11.2022	Saksbehandler: Audun Haugan
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

PRESENTASJON OG SYNLIGHET AV KONTROLLUTVALGET PÅ NETT

Innstilling til vedtak:

1. Kontrollutvalget vedtar forslaget til ny nettside for kontrollutvalget og anmoder om at denne oppdateres på kommunens hjemmesider.
2. Kontrollutvalget anmoder også om at møteinnkallinger og protokoller – om mulig – innlemmes i kommunes møtekalender, eller at det gis klare pekere til hvor informasjon om kontrollutvalgets møter finnes.

Saken gjelder:

Hvordan kontrollutvalget er synlig og presenteres på nett.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

- Utskrift av dagens nettside for kontrollutvalget på Bardu kommunes hjemmesider
- Forslag til nytt innhold.

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

1. BAKGRUNN

Kontrollutvalget har tidligere tatt opp hvordan kontrollutvalget - og utvalgets virksomhet – er synlig på nett, jf. sak 19/2022 i møte den 12.09.2022.

Formålet med saken er å gå igjennom og foreslå endringer i forhold til hvordan kontrollutvalget og virksomheten – inklusive sakspapirer og kontroller - presenteres.

2. DAGENS LØSNING

Sakslistene m/sakspapirer og protokoller til kontrollutvalgets møter finner man ikke ved å gå inn på kommunens politiske møtekalender, men på en egen nettside for kontrollutvalget, se vedlegg.

På siden for kontrollutvalget finnes det opplysninger om:

- kontrollutvalgets mandat og virksomhet
- sekretariat
- kontrollutvalgets medlemmer (uten kontaktinformasjon),
- innkallinger og protokoller

Utlegging av innkallinger og protokoller gjøres «manuelt» ved at innkallinger og protokoller sendes fra sekretariatet til kommunen, som så sørger for å legge disse ut på kontrollutvalgets hjemmeside.

Det gis slik beskrivelse av kontrollutvalgets virksomhet:

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen og holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet.

Utvalget uttaler seg til kommunestyret om årsregnskapene og årsberetningene for formannskapet innstiller til vedtak og påser at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp. De rapporterer til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av dem og sørger for at kommunestyrets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp.

2. SEKRETARIATETS VURDERING.

2.1 Oppbygging av siden

Oppbyggingen av kontrollutvalgets side kan være bedre. Sekretariatet foreslår at denne deles opp i:

- Kontrollutvalgets oppgaver.
- Kontrollutvalgets medlemmer
- Kontaktinformasjon
- Møteinnkallinger og protokoller

2.2 Beskrivelsen av kontrollutvalgets oppgaver

Beskrivelsen av kontrollutvalgets virksomhet er noe ufullstendig på kommunens nettsider. Sekretariatet foreslår at informasjon gis mer utfyllende og at følgende informasjon tas inn om kontrollutvalgets virksomhet og oppgaver:

Kontrollutvalget er en del av egenkontrollen i kommunen og er underlagt kommunestyret.

Kontrollutvalget er pålagt en del faste oppgaver i kommunelovens kapittel 23 og kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften.

Kontrollutvalgets hovedoppgaver er å:

- *føre kontroll med at den økonomiske forvaltningen i kommunen skjer i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak*
- *påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon, som er å kontrollere at kommunen i sin forvaltning overholder gjeldende lovbestemmelser og vedtak*
- *påse at det gjennomføres eierskapskontroller, som er å kontrollere at kommunens forvaltning av selskaper skjer i samsvar med gjeldende lovbestemmelser og vedtak*
- *påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte*
- *påse at forhold som blir påpekt av revisjonen følges opp*

I tillegg til dette skal kontrollutvalget også utføre de kontrolloppgaver kommunestyret ber kontrollutvalget om å gjøre.

Kontrollutvalget har anledning til å undersøke alle forhold ved den kommunale forvaltningen, men har ikke adgang til å overprøve politiske prioriteringer.

Kontrollutvalget tar imot henvendelser fra kommunens innbyggere og andre. Alle henvendelser blir vurdert, men det er kontrollutvalget selv som avgjør om henvendelsen gjelder et forhold som kontrollutvalget bør se nærmere på. Kontrollutvalget er ikke en klageinstans i enkeltsaker og har ikke myndighet til å bestemme hvordan en sak skal løses. Kontrollutvalget rapporterer resultatet av sitt arbeid til kommunestyret.

Henvendelser til kontrollutvalget kan gjøres til kontrollutvalgets leder, eller sekretariat.

Revisjon for Bardu kommune utføres av KomRev NORD IKS, som har egen side for varslinger/tips.

2.2 Kontrollutvalgets medlemmer

Informasjon om kontrollutvalgets medlemmer bør gis som før. Det kan vurderes om kontaktinformasjon til medlemmene skal gis, eller om kontaktinformasjon kun skal gis for leder, sekretariat og KomRev Nord IKS.

2.3 Kontaktinformasjon

Det bør gis kontaktinformasjon til leder, sekretariat og revisjon. Det kan også gis informasjon om KomRev Nord IKS side for varslinger/tips.

Kontaktinformasjon kontrollutvalgets leder:

Tlf.:xxxxxxx

E-post:xxxxx@xxx.xx

Kontaktinformasjon sekretariat:

Sekretariatstjenestene for kontrollutvalget utføres av K-Sekretariatet IKS, som kan kontaktes på følgende måter:

Seniorrådgiver Susan Terese Thoresen

Tlf: 920 82525

E-post: susanr@k-sek.no

Web: www.k-sek.no

Kontaktinformasjon revisor:

KomRev Nord IKS

Telefon hovedkontor: 77 04 14 00

E-Post: post@komrevnord.no

Web: www.komrevnord.no

Revisorene i KomRev Nord IKS har en egen side for varslinger/tips:

<https://komrevnord.no/tipsvarsling>

2.4 Møteinnkallinger og protokoller.

Møteinnkallinger og protokoller legges ut som i dag.

Det bør være klare pekere fra møtekalenderen og til kontrollutvalget sider, eller legges ut klar informasjon om at sakspapirer og protokoller finnes på kontrollutvalget side.

2.5 Publisering i møtekalender, eller utenfor kommunes nettsider?

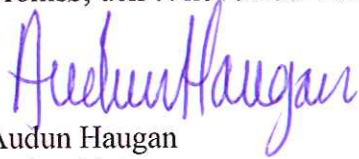
Dokumentasjonen for kontrollutvalgets møter burde vært tilgjengelig direkte fra kommunens møtekalender. Det kan imidlertid være praktiske problemer med dette, da sekretariat ikke har tilgang til kommunens systemer, som genererer sakspapirene tilknyttet innkallingen. Hvorvidt sakspapirer og møteprotokoller kan innlemmes direkte i møtekalenderen vil bero på de muligheter som finnes i kommunens datasystem. Det vil uansett være en fordel med klare linker, eller pekere, til hvor papirene finnes.

Det er flere sekretariat som praktiserer at innkallinger og sakslister legges ut på sekretariatets sider for de utvalg (kommuner) som sekretariatet betjener. Et eksempel på dette var den løsning som ble praktisert av Hålogaland Revisjon. K-Sekretariatet IKS tar sikte på å gå over til en slik løsning, men det må avventes til nytt saksbehandlingssystem er på plass. Dette da dagens system ikke støtter publisering på nett.

2.6 Oppsummering

Sekretariatet har på bakgrunn av det ovenstående følgende forslag til ny nettside, se vedlegg 2. Sekretariatets forslag må drøftes i utvalget, men forslag til vedtak er basert på det ovenstående.

Tromsø, den 7. november 2022

Audun Haugan
seniorrådgiver

Kontrollutvalget

🔊 Lytt til teksten

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen og holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet.

Utvalget uttaler seg til kommunestyret om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet innstiller til vedtak og påser at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp. De rapporterer til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av dem og sørger for at kommunestyrets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp.

Sekretariat:

Sekretariatet for kontrollutvalget i Bardu kommune ivaretas av [K-Sekretariatet](#).

Forespørsler om eventuelle ønskede opplysninger kan rettes til audun@k-sek.no (<mailto:bhw@k-sek.no>).

Sakspapirer til kontrollutvalget

Møte den 12.9.22

- Innkalling til møte

(</getfile.php/5063700.181.7tslbzwipubwtt/Kontrollutvalget+i+Bardu+kommune+-+innkalling+m%C3%B8te+2022.09.12.pdf>).

Møte den 16.5.22

- Innkalling til møte (</getfile.php/5020957.181.mjmtmn7wijpqlz/Bardu+innkalling+2022.05.16+-+korrigeret.pdf>).

- Regnskap 2021 (</getfile.php/5020958.181.pb7lzakal7lubn/Regnskap+2021+-+oppdatert+17.03.22.pdf>).

- Årsberetning 2021

(</getfile.php/5020959.181.ltzapplappbpk/%C3%85rsberetning+Bardu+kommune+2021.pdf>).

- Finansrapport (</getfile.php/5020960.181.q7kipki7mkkiaq/Vedlegg+%C3%A5rsberetning+-+Finansrapport+2021.pdf>).

- Investeringsprosjekter 2021

(</getfile.php/5020961.181.umtzilkwsqkbnl/Vedlegg+%C3%A5rsberetning+investeringsprosjekter>).

Saksprotokoller fra kontrollutvalget

[Protokoll \(/getfile.php/5070794.181.lzba7iztusialb/Bardu+protokoll+2022.09.12.pdf\)](/getfile.php/5070794.181.lzba7iztusialb/Bardu+protokoll+2022.09.12.pdf) 12.9.22

Protokoll

[\(/getfile.php/5021141.181.katm7spbqunjnt/Bardu+protokoll+2022.02.21+%283%29.pdf\)](/getfile.php/5021141.181.katm7spbqunjnt/Bardu+protokoll+2022.02.21+%283%29.pdf) 21.2.22

Kontrollutvalget består av følgende medlemmer for perioden 2019-2023:

Torill Johansen - leder

Sigfred Steien - nestleder

Vilhelm Kjelsvik

Bjørn Wiggo Nerli

Guro Håkstad

 ([http://www.facebook.com/share.php?](http://www.facebook.com/share.php?u=http%3A%2F%2Fwww.bardu.kommune.no%2Fkontrollutvalg.534827.no.html)

[u=http%3A%2F%2Fwww.bardu.kommune.no%2Fkontrollutvalg.534827.no.html](http://www.bardu.kommune.no/kontrollutvalg.534827.no.html))
(/kontrollutvalg.534827.no.html?printable=1)

VEDLEGG 2 – FORSLAG TIL NYTT INNHOLD PÅ NETTSIDEN.

KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER

Kontrollutvalget er en del av egenkontrollen i kommunen og er underlagt kommunestyret.

Kontrollutvalget er pålagt en del faste oppgaver i kommunelovens kapittel 23 og kontrollutvals- og revisjonsforskriften.

Kontrollutvalgets hovedoppgaver er å:

- føre kontroll med at den økonomiske forvaltningen i kommunen skjer i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon, som er å kontrollere at kommunen i sin forvaltning overholder gjeldende lovbestemmelser og vedtak
- påse at det gjennomføres eierskapskontroller, som er å kontrollere at kommunens forvaltning av selskaper skjer i samsvar med gjeldende lovbestemmelser og vedtak
- påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte
- påse at forhold som blir påpekt av revisjonen følges opp

I tillegg til dette skal kontrollutvalget også utføre de kontrolloppgaver kommunestyret ber kontrollutvalget om å gjøre.

Kontrollutvalget har anledning til å undersøke alle forhold ved den kommunale forvaltningen, men har ikke adgang til å overprøve politiske prioriteringer.

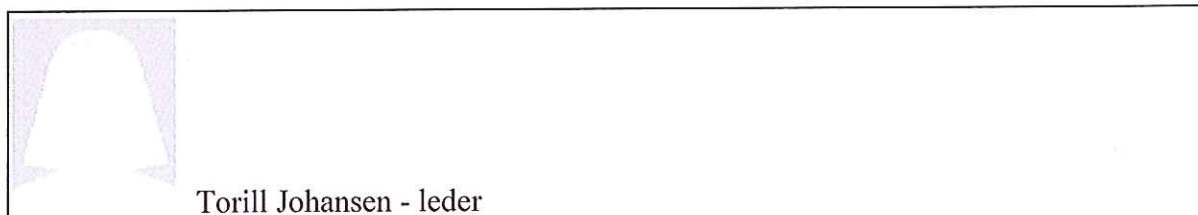
Kontrollutvalget tar imot henvendelser fra kommunens innbyggere og andre. Alle henvendelser blir vurdert, men det er kontrollutvalget selv som avgjør om henvendelsen gjelder et forhold som kontrollutvalget bør se nærmere på. Kontrollutvalget er ikke en klageinstans i enkeltsaker og har ikke myndighet til å bestemme hvordan en sak skal løses. Kontrollutvalget rapporterer resultatet av sitt arbeid til kommunestyret.

Henvendelser til kontrollutvalget kan gjøres til kontrollutvalgets leder, eller sekretariat.

Revisjon for Bardu kommune utføres av KomRev NORD IKS. Revisjonen har også egen side for varslinger/tips.

KONTROLLUTVALGETS MEDLEMMER

Kontrollutvalget består av følgende medlemmer for perioden 2019-2023:

Torill Johansen - leder

	Sigfred Steien - nestleder
	Vilhelm Kjelsvik
	Bjørn Wiggo Nerli
	Guro Håkstad

KONTAKTINFORMASJON

Kontaktinformasjon kontrollutvalgets leder:

Tlf.:xxxxxxx

E-post:xxxxx@xxx.xx

Kontaktinformasjon sekretariat:

Sekretariatstjenestene for kontrollutvalget utføres av K-Sekretariatet IKS, som kan kontaktes på følgende måter:

Seniorrådgiver Susan Terese Thoresen

Tlf: 920 82525

E-post: susan@k-sek.no

Web: www.k-sek.no

Kontaktinformasjon revisor:

KomRev Nord IKS

Telefon hovedkontor: 77 04 14 00
E-Post: post@komrevnord.no
Web: www.komrevnord.no

Revisorene i KomRev Nord IKS har en egen side for varslinger/tips:

<https://komrevnord.no/tipsvarsling>

MØTEINNKALLINGER OG PROTOKOLLER

Sakspapirer til kontrollutvalget

Møte den xx.xx.22

Saksprotokoller fra kontrollutvalget

Møte den xx.xx.22

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 24/2022	Møtedato: 14.11.2022	Saksbehandler: Audun Haugan
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

RUTINER OG VIRKSOMHET FOR KLAGENEMDA

Innstilling til vedtak:

Saken fremmes med åpen innstilling.

Saken gjelder:

Orientering om rutiner og virksomhet for kommunens klagenemnd.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

- Vegledning om intern klage rundskriv fra Kommunal og distriktsdepartementet.

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Kontrollutvalget tok i tidligere møte opp rutiner og virksomhet for kommunens klagenemnd. Kontrollutvalget traff under sak 19/2022 følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering i neste møte om saksgang og mandat for kommunens klagenemd.

Saken hadde sin bakgrunn i en konkret byggesak og kommunens rutiner/praksis for foreleggelse av saker for klagenemnda. Utvalget mente det var formålstjenlig at kontrollutvalget fikk en orientering om klagenemndas mandat og rolle i kommunens saksbehandling.

Sekretariatet finner det formålstjenlig å gi en kort redegjørelse for reglene.

Regler om særskilte klagenemnder finnes i forvaltningsloven § 28, 2. ledd, som bestemmer:

For enkeltvedtak som er truffet av forvaltningsorgan opprettet i medhold av lov om kommuner og fylkeskommuner, er klageinstansen kommunestyret eller fylkestinget,

eller etter disses bestemmelse, formannskapet eller fylkesutvalget eller en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyret eller fylkestinget.

Ut fra bestemmelsen kan kommunen oppnevne særskilte klagenemnder. Det ligger som forutsetning at nemnda skal behandle saker der ikke annen klageinstans er særskilt bestemt i loven.

Som det fremgår av bestemmelsen i forvaltningsloven er det «enkeltvedtak» som kan påklages. Begrepet enkeltvedtak er definert i forvaltningsloven § 2 bokstav a og b som:

- a) vedtak, en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer (enkeltpersoner eller andre private rettssubjekter);*
b) enkeltvedtak, et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer

Det fremgår - om man setter sammen bestemmelsene - at det er avgjørelser som er «bestemmende», som er truffet under utøving av «offentlig myndighet» og som retter seg mot en, eller flere bestemte personers rettigheter eller plikter, som defineres som enkeltvedtak.

Enkeltvedtak må derfor bl.a. skilles fra avgjørelser som ikke er truffet under utøvelse av offentlig myndighet, som f.eks. avtaler, som følger privatrettslige regler. Videre regnes ikke såkalte prosessuelle rettigheter, eller plikter som «bestemmende», f.eks. regler om hvem som skal høres i en konkret sak og dermed som enkeltvedtak. Visse unntak finnes, som f.eks. å avvise en sak fra behandling, som regnes som enkeltvedtak.

Det er gitt en egen vegledning fra kommunal og regionaldepartementet for særskilte klagenemnder, se vedlegget. I denne er reglene nærmere gjennomgått og beskrevet. (Vegledningen er gitt til den eldre kommunelov, men sekretariatet kan ikke finne at vegledningen er oppdatert).

I følge Bardu kommunes delegasjonsreglement, har Bardu kommune opprettet en egen klagenemd. Delegasjonsreglementet angir følgende:

3.9 Klagenemnd

Antall medlemmer:	3
Varamedlemmer:	3
Hjemmel:	Forvaltningslovens § 28, kommuneloven § 5-2
Leder/nestleder:	Velges av kommunestyret
Innstillingsrett:	Leder av nemnda
Saksbehandlende organ:	Leder av nemnda

Arbeidsoppgaver:

Behandle klage over enkeltvedtak truffet av formannskap og andre faste utvalg med hjemmel i kommuneloven.

Som det fremgår av delegasjonsreglementet, er mandatet gjengitt som å prøve enkeltvedtak.

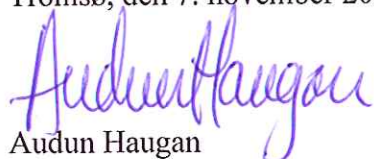
Sekretariatet har ellers ikke kunnet finne at det er gitt noe eget reglement for klagenemda. Sekretariatet kan heller ikke finne at nemda – eller virksomheten - er synlig på kommunens hjemmesider.

Slik sekretariatet forstår kontrollutvalget ønskes det i første omgang kun en orientering om saksgang og mandat for nemda.

Leder for klagenemda – Tor-Egil Bones – og kommunedirektøren innkalles til møtet for å orientere utvalget.

Da eventuell videre oppfølging avhenger av den orientering som gis, er saken fremmet med åpen innstilling.

Tromsø, den 7. november 2022

Audun Haugan
seniorrådgiver

Regjeringen.no

Veiledning om intern klage i kommuner og fylkeskommuner

Forvaltningsloven § 28 andre ledd

Rundskriv | Dato: 23.04.1994 | [Kommunal- og distriktsdepartementet](#)
(<http://www.regjeringen.no/no/dep/kdd/id504/>)

Opprinnelig utgitt av: Kommunal- og arbeidsdepartementet

Nr: H-12/94

Utgitt: mai 1996

()

I Innledning

I forbindelse med vedtakelsen av den nye kommuneloven ble det foretatt en endring i forvaltningsloven § 28 som innebærer en utvidelse av adgangen til å klage over enkeltvedtak truffet av kommunale og fylkeskommunale organer. Tidligere gjaldt klageretten bare vedtak etter særlovene. Klagen skal - i de tilfeller det ikke er fastsatt særskilte bestemmelser i særlovgivningen - behandles av klageorganer internt i den enkelte kommune og fylkeskommune.

I denne veiledningen tar departementet opp spørsmål i forbindelse med opprettelse av interne klageordninger og regler om saksbehandling m.v. i forbindelse med klage etter forvaltningsloven § 28 andre ledd.

Bakerst i veiledningen er det tatt inn en oversikt over aktuell litteratur om forvaltningslovens bestemmelser om saksbehandling og klage.

()

II Hvilke vedtak som kan påklages – enkeltvedtak

Det er bare enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningsloven § 28 andre ledd. Begrepet er definert i forvaltningsloven § 2 a) og b). Enkeltvedtak er etter denne definisjonen en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer.

Det må avgjøres konkret i det enkelte tilfelle om et vedtak er enkeltvedtak eller ikke. Generelt kan man si at økonomisk støtte til private som hovedregel anses som enkeltvedtak. Det kan f.eks. være tilskudd til private idrettsorganisasjoner, ungdomsorganisasjoner og kulturelle organisasjoner eller privatpersoner. Derimot vil eksempelvis husleiefastsetting i kommunale boliger normalt ikke være enkeltvedtak, med mindre denne i det vesentlige skjer på utpreget sosialt grunnlag og av den grunn har klar karakter av en kommunal støtteordning.

Fastsettelse av egenbetaling i barnehager og skolefritidsordninger i kommuner som har graderte betalingssetter vil antakelig være enkeltvedtak, fordi vedtaket i realiteten er en avgjørelse av i hvilken grad den enkelte skal støttes med midler fra det offentlige. Tildeling av kommunale tilleggssytelser vil også normalt være enkeltvedtak. Det samme vil normalt gjelde tildeling av midler fra en pott etter søknad.

Disposisjon over private midler, f.eks. private legater, fonds osv., er imidlertid ikke enkeltvedtak, selv om midlene forvaltes og fordeles av et forvaltningsorgan og selv om fordelingen har preg av støttetiltak.

Når det gjelder naturalytelser, så har praksis gått i retning av at tildeling av slike ytelser i helse- og sosialsektoren ikke er enkeltvedtak. Ny lov om sosiale tjenester har medført visse endringer her, men disse tjenestene omfattes ikke av de interne klageordningene fordi sosialtjenesteloven inneholder egne bestemmelser om klage. Derimot er det nå klart at avgjørelser om opptak av barn i barnehage er enkeltvedtak. Det samme vil antakelig gjelde for opptak til skolefritidsordninger, samt tildeling av prioritert plass på barnehagelisten.

Avgjørelser i henhold til renovasjonsforskrifter m.v., f.eks. tillatelse til å plassere søppelstativ lenger unna kjørbare vei enn det som følger av forskriftene, vil også normalt være enkeltvedtak.

Kommunen/fylkeskommunen bør gå igjennom de av sine vedtak hvor klageadgangen ikke er nærmere regulert i særlovgivningen, og klarlegge i hvilken utstrekning dette er enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningsloven § 28 andre ledd. Departementet er kjent med at Kommunenes Sentralforbund arbeider med en slik gjennomgang på goriarsli basis og antar at denne kan være til hjelp når kommunen/ fylkeskommunen skal foreta en konkret vurdering av sine vedtak.

I § 2 andre ledd er det tatt inn en særregel om hvilke **avgjørelser angående tjenestemenn** som skal regnes som enkeltvedtak. Det er her bestemt at avgjørelse som gjelder ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed eller forflytning av offentlig tjenestemann, regnes som enkeltvedtak. Det samme gjelder vedtak om å ilegge offentlig tjenestemann ordensstraff eller tilstå han/henne pensjon. Det er meningen at andre ledd skal være uttømmende, slik at andre avgjørelser enn de som er spesielt regnet opp, **ikke** skal anses som enkeltvedtak.

Begrepet "ordensstraff" som er tatt med i oppregningen er i lovgivningen brukt om de reaksjoner som er omtalt i lov om statens tjenestemenn av 4. mars 1983 § 14. Det finnes ikke tilsvarende bestemmelse i lovgivningen for kommunene. Ordensstraff kan dermed bare ilegges statstjenestemenn. Irettesettelse av en kommunalt ansatt tjenestemann er dermed ikke ordensstraff i lovens forstand og faller ikke inn under forvaltningslovens regler.

Begrepet «tjenestemann» i forvaltningsloven omfatter alle som er **ansatt** i kommunal eller fylkeskommunal tjeneste, jf. § 2 d). Innehavere av verv i kommunen eller fylkeskommunen faller utenfor begrepet.

For ansettelser er det imidlertid gitt en særregel i forvaltningsloven § 3 som innebærer at det ikke er anledning til å klage over disse vedtakene. Dette er likevel ikke til hinder for at det fremmes lovlighetsklage over ansettelsesvedtak etter bestemmelsen i kommuneloven § 59.

Avgjørelser som gjelder **prosessuelle rettigheter og plikter** har det vært meningen å holde utenfor begrepet "enkeltvedtak". Det er altså ikke enkeltvedtak når noen, som ledd i behandlingen av en sak, pålegges å avgi forklaring, å legge fram et dokument eller gis rett til dokumentinnsyn. Enkelte saksbehandlingsavgjørelser omfattes imidlertid av enkeltvedtaksbegrepet, jf. § 2 tredje ledd. Det er avgjørelser som "gjelder avvisning av en sak eller bruk av særlige tvangsmidler for å få gjennomført et vedtak". Som eksempler på "særlige tvangsmidler" nevner forarbeidene til forvaltningsloven tvangsmulkt, tvangsavhenting og iverksetting av lønnstrekk for å få inndrevet en fordring.

Hvis en kommune eller fylkeskommune har gitt regler om intern mindretallsanke ved avgjørelser i andre folkevalgte organer enn kommunestyret eller fylkestinget, vil slik anke medføre at det ikke foreligger noe endelig vedtak fra vedkommende organ, og dermed heller ikke noe vedtak i forvaltningslovens forstand som kan påklages. Dette innebærer at forvaltningsklage først kan fremsettes og tas under behandling etter at mindretallsanken er avgjort. Tilsvarende vil gjelde hvis vedtaket må godkjennes av et annet organ for å være gyldig.

()

III Klageorgan

Klageorgan etter forvaltningsloven § 28 andre ledd er "kommunestyret eller fylkestinget eller særskilt klagenemnd oppnevnt av dette". Det ble under behandlingen av forslaget til ny kommunelov forutsatt fra Stortingets side at bestemmelsen ikke er til hinder for at kommunestyret eller fylkestinget kan bestemme at formannskapet/fylkesutvalget skal fungere som klagenemnd.

()

a) Kommunestyret/fylkestinget som klageorgan

Funksjonen som klageorgan er altså i utgangspunktet lagt til kommunestyret og fylkestinget. Det vil imidlertid være betenkeligheter med å bruke disse organene som klageinstans, både på grunn av organenes størrelse og øvrige saksmengde, og fordi dette er organer som i første rekke er fora for politisk meningsbrytning og i liten grad er innrettet mot behandling av begrensede enkeltsaker. Videre vil de fleste kommunestyre- og fylkestingsmedlemmer også være medlem av andre besluttede organer slik at det stadig vil være noen som må fratre som inhabile etter bestemmelsen i kommuneloven § 40 nr. 3 c). I tillegg til å

være lite praktisk, vil det også være betenkelig ut fra et rettssikkerhetshensyn at klageorganets medlemmer vekselvis overprøver hverandres vedtak.

()

b) Formannskapet/fylkesutvalget som klageorgan

De samme betenkeligheter vil i noen grad gjøre seg gjeldende når formannskapet og fylkesutvalget fungerer som klagenemnd, men dette er altså forutsatt fra Stortingets side.

Hvis formannskapet eller fylkesutvalget fungerer som klagenemnd, må det skilles formelt og dagsordenmessig mellom funksjonen som formannskap/fylkesutvalg og funksjonen som klagenemnd. Klagesakene må skilles ut fra de øvrige sakene på dagsorden, og dette bør fortrinnsvis gjøres ved at det settes opp et eget sakskart. Videre vil det antakelig for disse sakenes vedkommende oftere enn i andre saker formannskapet/fylkesutvalget har til behandling, kunne være nødvendig med anonymisering/unnta dokumenter eller opplysninger fra offentlighet fordi saksframlegget vil inneholde personlige opplysninger som er underlagt taushetsplikt eller av andre grunner ikke bør komme ut til offentligheten.

Det er videre ikke gitt at reglement for formannskapet/fylkesutvalget skal gjelde fullt ut når organet fungerer som klagenemnd. Eksempelvis vil reglementet ofte inneholde en bestemmelse om at et mindretall kan anke en avgjørelse inn for kommunestyret eller fylkestinget. Om dette skal gjelde også når formannskapet/fylkesutvalget fungerer som klagenemnd, er et spørsmål kommunestyret/fylkestinget må ta standpunkt til. Slike mindretallsankeordninger vil imidlertid i realiteten medføre at det innføres et ekstra trinn i klagebehandlingen, og vil etter departementets syn være lite hensiktsmessige, jf. også det som er sagt foran om kommunestyret/fylkestinget som klageorgan.

()

c) Særskilt klagenemnd

Et tredje alternativ vil være opprettelse av egen klagenemnd. Klagenemnda skal være "særskilt". I dette begrepet ligger, etter departementets oppfatning, både at nemnda må være uavhengig av den etat som har forberedt og/eller truffet vedtaket som førsteinstans, og at nemnda ikke skal ha andre oppgaver.

Departementet har videre antatt at bestemmelsen ikke er til hinder for at det i kommuner og fylkeskommuner hvor saksmengden tilsier det, kan opprettes flere klagenemnder. Hvis det opprettes flere klagenemnder, må arbeidsdelingen mellom disse fastsettes ved særskilte generelle regler, enten ved en fordeling på grunnlag av saksområde, ved loddtrekning, geografi eller på grunnlag av andre fordelingskriterier som gjør det umulig å påvirke valget av klagenemnd i den enkelte sak.

()

d) Klage over enkeltvedtak truffet av kommunestyret/fylkestinget og formannskapet/fylkesutvalget

Klage over enkeltvedtak truffet av kommunestyret eller fylkestinget skal etter forvaltningsloven § 28 andre ledd, andre setning, behandles av departementet. Departementets myndighet er med hjemmel i kgl. res. av 18. desember 1992 delegert til Statens utdanningskontor for såvidt gjelder enkeltvedtak etter de lover som forvaltes av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, og ellers til fylkesmannen for **kommunale** vedtak. De enkelte fagdepartementer har myndighet til å behandle klager over **fylkeskommunale** vedtak, jf. rundskriv H-25/92, oppdatert versjon av 1. juni 1993.

Bestemmelsen i § 28 andre ledd, andre setning er i strid med prinsippet om at klager over enkeltvedtak truffet av organer opprettet etter kommuneloven skal behandles internt i kommunen/fylkeskommunen i den utstrekning det ikke er gitt egne bestemmelser i særlovene, men er begrunnet i at det av rettssikkerhetshensyn alltid bør være mulig å klage til et annet organ over enkeltvedtak, uavhengig av hvilket organ i kommunen eller fylkeskommunen som har truffet vedtaket. Bestemmelsen gir også kommunestyret og fylkestinget en oppfordring til å delegerer myndighet til å treffe enkeltvedtak til andre folkevalgte organer eller til administrasjonen for å unngå statlig overprøving, noe som er i samsvar med intensjonene i den nye kommuneloven.

Loven sier ikke noe om hvem som skal behandle klager over enkeltvedtak truffet av **formannskapet eller fylkesutvalget**. Departementet mener imidlertid at spørsmålet må løses slik at klagen går til kommunestyret/fylkestinget av hensyn til de interne kompetanseforholdene i kommunen/fylkeskommunen, jf. rundskriv H-23/92 side 8.

I de tilfeller enkeltvedtak treffes av **formannskapet/fylkesutvalget, et fast utvalg eller kommunerådet/fylkesrådet** i medhold av kommuneloven § 13 om utvidet myndighet i hastesaker, skal klagen behandles av fylkesmannen/departementet hvis saken skulle vært avgjort av kommunestyret eller fylkestinget.

Etter § 28 andre ledd, tredje setning, er vedkommende statlige organ klageinstans når vedtak er truffet i henhold til myndighet delegert fra et statlig forvaltningsorgan. Dette gjelder uavhengig av hvilket organ i kommunen eller fylkeskommunen som har truffet vedtaket, og er det samme som gjaldt også før 1. januar 1993.

()

e) Kommunestyrets/fylkestingets rett til å instruere klageorganet

Når forvaltningsloven § 28 andre ledd i utgangspunktet legger myndighet til å behandle klager over enkeltvedtak til kommunestyret og fylkestinget, så markerer dette at det hierarkiske system som kommuneloven ellers bygger på, med kommunestyret og fylkestinget som de øverste folkevalgte organer i kommunen/fylkeskommunen, ikke settes til side fordi det foreligger en klagesak. Som det øverste organ må kommunestyret eller fylkestinget kunne bestemme at det selv skal behandle en klage selv om det er opprettet egen klagenemnd eller formannskapet/fylkesutvalget fungerer som klagenemnd. Dette kan f.eks. være aktuelt i en situasjon hvor det påklagede vedtak er av en slik prinsipiell eller klart politisk karakter at man finner det ønskelig at et politisk ansvarlig organ har det siste ordet i saken. På samme måte må kommunestyret/fylkestinget kunne bestemme at det selv vil behandle en bestemt type klagesaker. Kommunestyret og fylkestinget har videre myndighet til å nedlegge eller omorganisere klagenemnda, hvis nemnda legger seg på kollisjonskurs med de ansvarlige politiske organer når det gjelder den forvaltningsmessige skjønnsutøvelse.

For at klagebehandlingen skal bli reell, må imidlertid kommunestyret og fylkestinget være avskåret fra å gi instruksjoner som griper direkte inn i klagenemndas behandling av de saker denne skal avgjøre, dvs, i forbindelse med konkrete klagesaker. Dette er ikke til hinder for at kommunestyret/fylkestinget gir generelle retningslinjer for klagenemndas virksomhet, forutsatt at disse ikke utformes slik at de i realiteten fratrukker nemnda kompetansen til å avgjøre klagesaker.

()

IV Kommunelovens saksbehandlingsregler - oppnevning av medlemmer til klagenemnda

Selv om klagenemnda er hjemlet i forvaltningsloven og ikke i kommuneloven, er den et kommunalt eller fylkeskommunalt organ etter kommuneloven, i likhet med andre utvalg og styrer. Klagenemnda omfattes dermed av de generelle regler om saksbehandling og beslutningsprosess som ellers gjelder etter kommuneloven. Dette innebærer bl.a. at klagenemndas møter som hovedregel skal være åpne, med mindre unntaksreglene i kommuneloven § 31 nr. 3 eller 4 kommer til anvendelse. Nemnda skal videre velges etter de alminnelige regler om valg i kommuneloven, og kan som nevnt foran, nedlegges eller omorganiseres i valgperioden i likhet med det som gjelder for andre faste utvalg.

Loven stiller ikke opp særlige kvalifikasjonskrav for medlemmer av klagenemnda. I motsetning til hva som gjelder ved valg av medlemmer til kontrollutvalget, er det her ingen særlige regler som utelukker ordfører, varaordfører eller medlemmer i andre utvalg og styrer. Det er dermed kun de alminnelige regler i kommuneloven § 14 om valg av kommunale og fylkeskommunale organer som gjelder. Kommunestyret og fylkestinget bør imidlertid legge vekt på å få en sammensetning av klagenemnda som gir den både faglig tyngde og politisk representativitet.

Ved valg av medlemmer bør kommunestyret/fylkestinget videre være oppmerksomme på habilitetsreglene i kommuneloven § 40 nr. 3 c), slik at man unngår å velge medlemmer i klagenemnda som ofte må fratre på grunn av inhabilitet. I de tilfeller hvor det opprettes flere klagenemnder, kan det være et poeng å trekke inn folkevalgte fra en sektor ved behandling av klager over vedtak i en annen. Dette kan bidra til å styrke de folkevalgtes saklige kompetanse, samtidig som det kan bidra til ensartethet i saksbehandlingen og "friske øyne" ved klagebehandlingen.

()

V Saksgangen i klagesaker etter forvaltningsloven § 28 andre ledd

Bestemmelser om hvordan saksgangen skal være i klagesaker har forvaltningsloven i §§ 32-34. Også ved behandling av klagesaker skal de alminnelige regler om saksforberedelse av enkeltvedtak i forvaltningsloven kap. IV og V følges, med mindre det er gitt særregler for klagebehandlingen i kap. VI.

()

a) Klagens adressat, form og innhold

Klagen skal fremsettes for det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket, jf. forvaltningsloven § 32, som stiller opp visse formelle krav til klagen. Loven stiller ikke krav om at erklæringen om klage skal nevne de grunner klagen bygger på, men dette **bør** gjøres.

Hvis en klage inneholder feil eller mangler, **skal** forvaltningsorganet sette en kort frist for rettelse eller utfylling.

()

b) Underinstansens behandling av klagen

Underinstansen skal foreta de undersøkelser som den mener klagen gir grunn til og ta stilling til om den ønsker å opprettholde vedtaket, jf. § 33.

Underinstansen trenger ikke gå inn i en full realitetsprøving av vedtaket om den ikke finner grunn til det, men **kan** gjøre det. Den kan også endre vedtaket, men da bare til gunst for klageren, jf. formuleringen "dersom den finner klagen begrunnet" i § 33. En slik endring behøver imidlertid ikke å innebære at klageren gis fullt medhold, også større eller mindre modifikasjoner av det opprinnelige vedtaket kan foretas på dette trinnet i klagebehandlingen. Hvis underinstansen endrer sitt vedtak, er klagebehandlingen avsluttet, selv om klageren ikke har fått fullt medhold, men det nye vedtaket kan da påklages på vanlig måte.

Hvis det ikke treffes nytt vedtak, skal saken oversendes klageinstansen "så snart saken er tilrettelagt".

()

c) Hvilket organ skal anses som underinstans?

I ikrafttredelsesrundskrivet H-23/92, datert 23. desember 1992, er det sagt følgende om dette spørsmålet:

"Når vedtak blir truffet av en administrativ leder, etatsjef e.l., etter delegasjon fra et folkevalgt organ, eller av leder eller arbeidsutvalg for folkevalgt organ, bør klager alltid forelegges vedkommende folkevalgte organ før behandling i klagenemnda. Dersom dette unnlates vil det kunne være en saksbehandlings feil, jf. forvaltningsloven § 17 første ledd. Tilsvarende behandlingsmåte vil gjelde når myndighet er delegert fra politisk nivå til administrasjonen v/rådmannen som har "videredelegert" internt, slik kommunelovens system forutsetter. Etter forvaltningslovens regler vil da vedkommende utvalg, eventuelt rådmann, være "underinstans" etter forvaltningsloven § 33 og ha de fullmakter som der er beskrevet og som er gjengitt kort ovenfor."

Etter 1. januar 1994 er det ikke lenger anledning til å delegere myndighet direkte fra folkevalgt organ til andre i administrasjonen enn rådmannen (med ett unntak for brannsjefen) slik at den problemstillingen ikke lenger er aktuell.

Hvis vedtaket er truffet av lederen eller et arbeidsutvalg for et folkevalgt organ, bør saken alltid forelegges vedkommende folkevalgte organ som underinstans i forvaltningslovens forstand før saken oversendes til klagenemnda, slik det er sagt i det avsnittet som er sitert foran.

Det som er sagt foran innebærer videre at i de tilfeller myndighet til å treffe enkeltvedtak er delegert til rådmannen som har videredelegert internt i administrasjonen, så må likevel rådmannen eller vedkommende utvalg være underinstans etter forvaltningsloven § 33. Om det er rådmannen eller det politiske utvalg som skal fungere som underinstans, må det være opp til det organ som har delegert myndigheten å avgjøre. Bakgrunnen for denne løsningen er at det anses som mest betryggende ut fra rettssikkerhetshensyn.

Departementet ser imidlertid at dette kan skape praktiske problemer i kommunene og fylkeskommunene, bl.a. fordi det kan innebære at en stor mengde enkeltsaker må forelegges rådmannen i tilfelle klage. Ut fra hensynet til å finne praktiske og gjennomførbare løsninger når det gjelder de interne klageordningene, har derfor departementet etter en ny vurdering funnet at det bør åpnes adgang for rådmannen til å videredelegere internt også myndighet til å fungere som underinstans i forvaltningslovens forstand.

Departementet vil imidlertid understreke at dette ikke innebærer at delegasjonsvedtakene kan fortolkes videre enn det som direkte framgår av ordlyden. Administrasjonen har bare beslutningsmyndighet så langt det foreligger et uttrykkelig delegasjonsvedtak fra en nemnd eller fra kommunestyret/fylkestinget. Man kan ikke slutte fra det forhold at administrasjonen er tillagt myndighet til å avgjøre en sak i første instans på vegne av nemnda, til at den også har kompetanse til å ta stilling til klagen og bestemme om vedtaket skal endres eller saken oversendes til klagenemnda.

Dette innebærer at dersom rådmannen skal kunne videredelegere myndighet til å fungere som underinstans, må dette for det første framgå uttrykkelig av det folkevalgte organs delegasjonsvedtak. Derrest må det framgå av rådmannens vedtak om videredelegasjon at også myndighet til å fungere som underinstans omfattes av den delegerede myndighet. Hvis dette ikke går uttrykkelig fram av delegasjonsvedtakene, må det antas at det ikke har vært meningen å delegerer myndighet til å være underinstans i forvaltningslovens forstand, jf. forvaltningsloven § 33.

Kommunestyret og fylkestinget må imidlertid vurdere grundig om man skal åpne for delegasjon av denne typen myndighet. Hvis rådmannen er den som skal forberede en eventuell klage for klagenemnda, jf. nedenfor under VI b), vil det ut fra rettssikkerhetshensyn kunne være betenkelig at en etatssjef e.l. fungerer som underinstans på grunn av nærheten mellom disse. Alternativet vil være å bestemme at vedkommende utvalg skal være underinstans, noe som vil være mer betryggende ut fra hensynet til den enkeltes rettssikkerhet. Hensynet til å finne praktiske og gjennomførbare ordninger må alltid veies opp mot hensynet til rettssikkerhet og hensynet til publikums tillit til klageordningen.

()

d) Klageinstansens behandling og kompetanse

Klageinstansen skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før den treffer vedtak, og kan også pålegge underinstansen å foreta nærmere undersøkelser, jf. § 33 siste ledd.

Klageinstansen har kompetanse til å prøve alle sider av det vedtaket som er påklaget, dvs. både rettslige spørsmål, saksbehandlingen og det skjønnet som er utøvet, jf. § 34.

Klageinstansen kan ta hensyn til nye omstendigheter i saken, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt av klageren. Klageinstansen kan imidlertid ikke unnlate å vurdere forhold som er tatt opp i klagen. Dette innebærer f.eks. at klageinstansen har plikt til å vurdere skjønnet hvis klageren har påberopt seg at dette er urimelig.

Klageinstansen kan også endre vedtaket til skade for klageren. For at dette skal kunne gjøres må to vilkår være oppfylt. For det første må klagerens interesser "finnes å måtte vike for hensynet til andre privatpersoner eller offentlige interesser", jf. § 34 andre ledd. Loven inneholder ingen vilkår knyttet til dette vurderingstemaet, og det er derfor vanskelig å angi mer eksakt hvordan det konkrete skjønnet skal foretas.

Det er imidlertid grunn til å anta at klageren ved dette ikke er gitt noe særlig omfattende vern overfor endringer til skade, slik at forvaltningen står temmelig fritt. Et moment i avveiningen vil være hvor inngripende endringen er i forhold til de forventninger klageren med rimelighet kan ha.

For det andre må melding om at vedtaket vil bli endret til skade være sendt klageren innen 3 måneder etter at underinstansen mottok klagen. Dette er en absolutt begrensning. Hvis fristen har utløpt har klageinstansen ikke adgang til å endre vedtaket til skade for klageren uansett hvilke feil og misforhold den måtte oppdage.

Det har vært antatt i juridisk litteratur at klageinstansen ikke er bundet av disse begrensningene hvis vedtaket er påklaget av to motparter. Det skyldes at en avgjørelse i den enes disfavør vil innebære at den andres klage tas til følge. Justisdepartementet har foreslått at dette lovfestes i forslag til endringer i forvaltningsloven.

()

e) Klageinstansens vedtak

Hvis klageinstansen ikke gjør endringer i vedtaket, "stadfestes" underinstansens vedtak. Dersom det gjøres endringer i førsteinstansvedtaket, har klageinstansen valget mellom selv å treffe nytt vedtak eller å oppheve underinstansens vedtak og sende saken tilbake til hel eller delvis ny behandling.

Av hensyn til forvaltningens utrednings- og undersøkelsesplikt kan det av og til være mest tjenlig å velge opphevelsesalternativet. Det henger sammen med at underinstansen kan være best utrustet til å foreta nye undersøkelser m.v. Opphevelsesalternativet kan også være hensiktsmessig hvor det ikke er naturlig at en eventuell feil uten videre fører til at en tillatelse e.l. innvilges. Selv om det hefter en feil ved underinstansvedtaket som gir grunnlag for opphevelse, er det ikke dermed sagt at tillatelse e.l. ikke kan nektes av andre grunner, og det kan være mer nærliggende at underinstansen foretar denne vurderingen enn klageinstansen.

På den annen side bør klageinstansen av hensyn til tidsfaktoren alltid treffe nytt realitetsvedtak selv i saker som er rimelig oversiktlige.

Uansett om klageinstansen velger å oppheve og sende tilbake for ny behandling eller å treffe realitetsvedtak selv, er det viktig at vedtaket er klart i sin form. Det vil være utilstrekkelig å bare konstatere at "klagen tas til følge". Det fører til at man må sammenholde avgjørelsen med klagen som ikke alltid er like velformulert og omfattende. Er det uklart hva klageren ønsker, blir det også uklart om klageinstansen har ment å oppheve og sende tilbake for ny behandling, eller om meningen har vært å treffe realitetsvedtak selv.

Klageren skal underrettes om utfallet av klagesaken så snart avgjørelsen foreligger.

()

f) Eventuell videreklage over klageinstansens vedtak

Klageinstansens vedtak i klagesaken kan som hovedregel ikke påklages. Dette gjelder uavhengig av det innhold og den form klageinstansens avgjørelse har fått, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. Dette er likevel ikke til hinder for at vedtaket gjøres til gjenstand for lovlighetsklage etter kommuneloven § 59.

Hvis klageinstansen velger å oppheve underinstansens vedtak og sende saken tilbake for ny behandling, vil imidlertid underinstansens nye vedtak kunne påklages på vanlig måte.

0

g) Hvor omfattende må saksforberedelsen for klageinstansen være?

På grunn av de strenge habilitetsreglene i kommuneloven § 40 nr. 3 c), jf. punkt VI, har det oppstått spørsmål om **hvor omfattende** saksforberedelsen for klageinstansen må være.

Det vil ikke være slik at man må bygge opp en stor selvstendig klagesakforvaltning som skal kunne gjennomføre en fullstendig ny saksbehandling fra grunnen av i alle typer klagesaker.

Saksforberedelsen for klageinstansen må ses i sammenheng med det som er bestemt i forvaltningsloven § 33 om underinstansens behandling av klagen. Underinstansen skal som nevnt foreta de undersøkelser klagen gir grunn til, varsle eventuelle motparter i saken og gi disse anledning til å uttale seg. Underinstansen skal tilrettelegge saken før den oversendes til klageinstansen og kan også selv gi uttalelse om klagen.

Klageinstansen skal derfor normalt treffe sitt vedtak på grunnlag av partenes anførsler, underinstansens saksframstilling og eventuelle uttalelse om klagen.

Klageinstansen har imidlertid en selvstendig plikt til å vurdere om saken er tilstrekkelig opplyst, jf. forvaltningsloven § 33 siste ledd, og må eventuelt selv sørge for ytterligere utredning hvis det er nødvendig. Dette gjelder særlig de forhold som klageren har tatt opp. Klageinstansen kan pålegge underinstansen å foreta nærmere undersøkelser m.m.

0

VI Habilitetsbestemmelser

Kommuneloven § 40 nr. 3 c) inneholder særlige regler om habilitet ved intern klagebehandling i kommuner og fylkeskommuner. Disse reglene gjelder i tillegg til habilitetsreglene i forvaltningsloven §§ 6 flg. og øvrige habilitetsregler i kommuneloven.

()

a) Kommuneloven § 40 nr. 3 c)

Etter kommuneloven § 40 nr. 3 b) vil kommunalt ansatt som har deltatt ved forberedelsen av en sak, alltid være inhabil til å delta som folkevalgt når vedkommende sak kommer til politisk behandling. Habilitetsregelen i kommuneloven § 40 nr. 3 c) innebærer i tillegg at ansatte og folkevalgte som var med på å forberede eller treffe det påklagede vedtaket, heller ikke kan delta ved saksforberedelsen eller behandlingen av saken i klageinstansen. Dessuten vil en ansatt som er direkte underordnet en ansatt som er inhabil, være inhabil til å delta både som tjenestemann i saksforberedelse for klageinstansen og som valgt medlem av klageinstansen. Dette er en utvidelse i forhold til forvaltningsloven § 6 tredje ledd, som ikke omfatter saksforberedelse.

Habilitetsregelen gjelder saksforberedelse og behandling av saken i **klageinstansen** og reglene kommer altså ikke til anvendelse ved underinstansens behandling av klagen.

()

b) Konsekvenser av habilitetsreglene - hvem kan forberede saken for klageinstansen?

Etter den nye kommuneloven skal alle innstillinger fra administrasjonen til politiske folkevalgte organer legges fram av administrasjonssjefen eller på hans eller hennes vegne. Samtidig skal all delegasjon av myndighet fra politiske organer til administrasjonen skje til administrasjonssjefen, som så kan videredelegere internt. Fra 1. januar 1994 gjelder dette i all hovedsak også myndighet etter særlovene.

Departementet har tidligere gitt uttrykk for, bl.a. i brev 25. november 1993 til Østre Romerike revisjonsdistrikt, at dette innebærer at i de fleste tilfeller hvor vedtak er truffet av administrasjonen eller av et politisk organ etter innstilling fra administrasjonen, vil administrasjonssjefen og hans/hennes underordnede (i praksis hele kommunens eller fylkeskommunens administrasjon) være inhabile til å forberede saken for og delta i behandlingen i klagenemnda.

Dette er imidlertid en svært streng fortolkning og departementet har fått en rekke henvendelser om de problemer dette skaper for kommuner og fylkeskommuner ved oppbygging og praktisering av de interne klageordningene. På denne bakgrunn har departementet etter en ny vurdering kommet til at det kan være grunn til å legge seg på en noe mindre streng fortolkning av habilitetsreglene i kommuneloven § 40 nr. 3 c) av hensyn til å få praktiske og gjennomførbare klageordninger i kommuner og fylkeskommuner.

Departementet har etter dette kommet til at det må være forsvarlig å kreve **reell medvirkning** fra administrasjonssjefen eller dennes stedfortreder ved forberedelse eller behandling av saken etter delegert myndighet, før inhabilitet etter § 40 nr. 3 c) inntreffer.

Det faktum at administrasjonssjefen formelt er ansvarlig for all saksforberedelse og alle vedtak truffet av administrasjonen etter delegert myndighet, må imidlertid innebære at det **ikke skal mye til av medvirkning** fra rådmannen eller hans/hennes stedfortreder før rådmannen anses som inhabil i relasjon til klagebehandlingen. Som eksempel på et tilfelle hvor rådmannen etter dette må anses som inhabil etter § 40 nr. 3 c) kan nevnes at administrasjonens innstilling blir lagt fram for rådmannen til undertegning før saken fremmes til behandling i underinstansen. Tilsvarende hvis rådmannen undertegner det vedtaket administrasjonen har truffet. Dette innebærer imidlertid at hvis innstilling for et folkevalgt organ er lagt fram av f.eks. en etatssjef på vegne av rådmannen, men uten at han eller hun har vært inne i saken, så vil rådmannen ikke være inhabil til å forberede saken for klageinstansen.

Departementet vil i denne sammenheng understreke at det ut fra rettssikkerhetshensyn er viktig at det ikke etableres klageordninger hvor det ofte blir stilt spørsmålsteget ved habiliteten til de som forbereder og behandler klagesaken. Dette vil også være av stor betydning for publikums tillit til at de får en uhildet og nøytral behandling av klagen også ved interne klageordninger.

Habilitetsreglene i kommuneloven § 40 nr. 3 c) må imidlertid innebære at rådmannen, og dermed alle hans eller hennes underordnede, blir inhabile til å forberede saken for eller delta i behandlingen i klageinstansen, i alle tilfeller hvor innstilling for folkevalgte organer legges fram av rådmannen selv eller hans/hennes stedfortreder. Dette er likevel ikke til hinder for at rådmannen forbereder saken for underinstansen.

Hvis rådmannen er inhabil vil det bl.a. samtidig innebære at ansatte i kommunen eller fylkeskommunen ikke kan delta i behandlingen av klagen som medlemmer i klagenemnda. Dette vil også innebære at saksforberedelsen for klagenemnda må foretas av en annen uavhengig instans, f.eks. innleid advokat, ordføreren eller lederen av klagenemnda, eller ansatt i en annen kommune/fylkeskommune, hvis det ikke er opprettet et eget sekretariat for klagenemnda.

()

VII Enkelte særlige spørsmål i forbindelse med forberedelse av klagesak

()

a) Underretning om vedtaket - begrunnelse

Partene skal underrettes om enkeltvedtak som forvaltningsorganer treffer, jf. forvaltningsloven § 27, som gir nærmere regler for når og hvordan underretning skal gis. Dette gjelder også avgjørelse i klagesak.

Hovedregelen er at underretning skal gis skriftlig så snart vedtaket er truffet. I underretningen skal det gis opplysning om klageadgang, klagefrist og den nærmere fremgangsmåten ved klage. Det skal videre informeres om retten til å se sakens dokumenter og om adgangen til å be om utsatt iverksettelse av vedtaket, jf. § 42 første ledd, dersom vedtaket kan tenkes gjennomført til skade for parten(e) før klagesaken er avgjort. Underretningen bør også som hovedregel inneholde en begrunnelse for vedtaket.

Enkeltvedtak skal begrunnes, og som hovedregel skal det skje samtidig med at vedtaket treffes, jf. forvaltningsloven § 24. I § 25 er det gitt nærmere bestemmelser om begrunnelsens innhold. Tidligere gjaldt ikke begrunnelsesplikten for vedtak truffet av formannskapet/fylkesutvalget og kommunestyret/fylkestinget, men denne bestemmelsen (forvaltningsloven § 26) ble opphevet i forbindelse med vedtakelsen av den nye kommuneloven.

I en del nærmere angitte tilfeller kan forvaltningsorganet unnlate å gi samtidig begrunnelse. Hvilke tilfeller dette er framgår av § 24 andre ledd. Tilsvarende angir § 24 tredje ledd i hvilke tilfeller begrunnelse helt kan unnlates.

Det er fra enkelte pekt på at det for kollegiale organer kan være vanskelig å gi en begrunnelse for vedtaket som hele flertallet kan slutte seg til. Selv om dette kan være problematisk, så er det ikke noe nytt at kommunale og fylkeskommunale organer har plikt til å begrunne sine vedtak. De tidligere særlovnemndene, som traff den overveiende del av enkeltvedtakene, har lenge hatt plikt til å begrunne sine vedtak, og det tidligere unntaket fra denne plikten i forvaltningsloven § 26 gjaldt som nevnt bare for formannskapet/fylkesutvalget og kommunestyret/fylkestinget.

I kollegiale organer vil begrunnelsesplikten være individuell for det enkelte medlem. Det er ikke noe vilkår for et gyldig vedtak at det står et flertall bak en bestemt begrunnelse. Organets begrunnelse er summen av de enkeltbegrunnelser som gis av medlemmer som står bak det vedtaket som er truffet.

Kravet om en samtidig skriftlig begrunnelse vil være greit å oppfylle i de tilfeller det vedtaket som blir truffet er i overensstemmelse med innstillingen fra administrasjonen, og denne inneholder et forslag til begrunnelse eller har en form som gjør at den kan brukes som en begrunnelse som flertallet kan slutte seg til. Tilsvarende hvis det er satt fram forslag til vedtak med begrunnelse i møtet, som flertallet slutter seg til.

Noe mer problematisk vil det være i de tilfeller hvor hele eller deler av flertallet ikke kan slutte seg til den begrunnelse som er gitt i administrasjonens saksframstilling eller i et forslag som er satt fram i møtet. I slike tilfeller bør problemet løses ved at de som har stemt for flertallsforslaget, men som ønsker å gi en særbegrunnelse for sin stemmegivning, får en kort frist **i møtet** til å komme med en skriftlig stemmeforklaring. De som ikke gir slik stemmeforklaring, anses da for å ha sluttet seg til administrasjonens eller forslagstillersens begrunnelse.

Hvis det ikke er framlagt et skriftlig forslag til begrunnelse i møtet, må den eller de som har satt fram det forslaget som ble vedtatt, få en kort frist i møtet til å utforme en skriftlig begrunnelse basert på de synspunktene som ble fremført under behandlingen av saken. De øvrige medlemmene som har stemt for vedtaket, må deretter få en ganske kort frist til å komme med eventuelle særmerknader til den begrunnelse som er gitt, også dette basert på synspunkter som er formulert i møtet.

Medlemmer som ikke har stemt for det som ble organets vedtak, har ingen begrunnelsesplikt. Også disse kan imidlertid, i samsvar med etablert praksis, komme med skriftlige stemmeforklaringer eller protokolltilførsler hvis de varsler om dette i møtet og gjør rede for hva en slik stemmeforklaring vil inneholde.

()

b) Klagerens rett til innsyn i sakens dokumenter

En part har som hovedregel rett til å kreve innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18. Dette gjelder også etter at det er truffet vedtak i saken.

I denne forbindelse vil det være av vesentlig betydning hva som anses som "samme sak". Generelt kan man si at det som inngår i en og samme avgjørelsesprosess utgjør **en sak**. Ofte vil det være flere parter i samme sak. Også i tilfeller hvor flere konkurrerer om et begrenset gode som ikke alle kan få, må de som utgangspunkt anses som parter i samme sak, med rett til å se hverandres søknader m.v.

Forvaltningsloven §§ 18 og 19 inneholder imidlertid visse begrensninger i partenes innsynsrett. Det gjelder for det første for interne dokumenter, med unntak av innstillinger til folkevalgte organer som skal treffe vedtak i saken, jf. § 18 andre ledd flg. Videre gjelder ikke innsynsretten i forhold til opplysninger som er regnet opp i forvaltningsloven § 19 første ledd bokstav a) – c). En part har heller ikke – med mindre det er av vesentlig betydning for han eller henne - rett til innsyn i opplysninger om en annen persons helseforhold eller andre forhold som av særlige grunner ikke bør meddeles videre, jf. § 19 andre ledd. Opplysninger om interne familieforhold eller om personers vandel kan f.eks. bli unntatt etter annet alternativ i denne bestemmelsen.

Bestemmelsen i § 19 andre ledd gir anvisning på en skjønnsmessig avveining av hensyn. De opplysninger som omfattes av denne bestemmelsen har parten krav på å gjøre seg kjent med hvis det "er av vesentlig betydning for ham", men ikke ellers. Selv om loven bare nevner opplysningenes betydning for parten, er det antatt i juridisk litteratur at det også skal legges vekt på hvor tungtveiende grunner som taler for å holde opplysningene hemmelige. Det beror på en avveining av de motstående hensyn om opplysningene skal anses for partsuffentlige eller ikke. Opplysningenes betydning for parten er normalt størst mens saksbehandlingen pågår og mens spørsmål om klage e.l. vurderes. Når dette ikke lenger er aktuelt, vil kravet om å få opplysningene normalt stå svakere, men også i slike tilfeller **kan** det være tilstrekkelig grunn til å ta kravet til følge.

Når en part eller partsrepresentant får opplysninger som ellers er undergitt taushetsplikt, kan disse opplysningene bare brukes i den utstrekning det er nødvendig for å vareta partens tarv i saken, jf. forvaltningsloven § 13 b) andre ledd. Forøvrig gjelder taushetsplikten også for parter og partsrepresentanter, og disse skal gjøres oppmerksomme på det. Overtredelse kan straffes etter straffeloven § 121, hvis vedkommende er gjort oppmerksom på at dette kan bli følgen.

Forvaltningsloven § 33 inneholder i tillegg enkelte særregler om partenes innsynsrett i klagesaker. Etter denne bestemmelsen skal underinstansen varsle eventuelle motparter om klagen. Hvis motparten varsles ved brev, skal kopi av klagen vedlegges med mindre parten etter § 19 kan nektes innsyn i den. I tillegg skal partene ha kopi av en eventuell uttalelse som underinstansen gir til klageinstansen, såfremt dette kan skje uten hinder av § 19.

()

c) Klageorganets omgjøringskompetanse

Etter forvaltningsloven § 35 har klageinstansen og annet overordnet organ en ganske vid adgang til å omgjøre et vedtak truffet av underinstansen, av eget tiltak. Andre ledd i § 35 gir klageinstansen og annet overordnet organ den samme omgjøringskompetanse som underinstansen selv har, mens tredje ledd gir disse organene en utvidet omgjøringskompetanse, på linje med den kompetansen klageinstansen har ved klage, dersom hensynet til andre privatpersoner eller offentlige interesser tilsier det.

I § 35 fjerde ledd er det gjort unntak fra den vide omgjøringsadgangen klageinstansen eller annet overordnet organ har etter andre og tredje ledd for kommunale, fylkeskommunale og statlige organer som er klageinstans for vedtak truffet av kommunale og fylkeskommunale organer etter § 28 andre ledd.

Begrunnelsen for dette unntaket har sin bakgrunn i rettstilstanden slik den var før forvaltningsloven § 28 andre ledd fikk den ordlyd den har i dag. Det var før lovendringen gjeldende rett at kommunestyret og fylkestinget ikke hadde adgang til å omgjøre andre kommunale og fylkeskommunale organers vedtak i større utstrekning enn de kunne omgjøre egne vedtak etter § 35 første ledd. Den vide omgjøringsadgangen i andre og tredje ledd kom ikke til anvendelse fordi en kommune eller fylkeskommune ble ansett som ett organ.

Ved lovendringen 25. september 1992 (ny kommunelov) ble det foretatt en utvidelse av retten til å klage over kommunale og fylkeskommunale vedtak gjennom nytt andre ledd i § 28, noe som var begrunnet i et behov for å øke rettssikkerheten.

Omgjøringsreglene var imidlertid i første rekke uttrykk for et behov for å sikre overordnet styring med forvaltningsorganets virksomhet - de er bare subsidiært rettssikkerhetsgarantier. Det ble derfor ikke ansett å være behov for en videre omgjøringsadgang enn etter de tidligere gjeldende regler i saker der kommunestyret eller fylkestinget skulle være klageorgan etter de nye reglene. Det ble også i Ot.prp. nr. 42 (1991-92) Om ny kommunelov, pekt på at en videre omgjøringsadgang ville kunne føre til uklare rettsforhold der klagebehandlingen legges til særskilte klagenemnder.

Unntaket fra omgjøringsreglene gjelder imidlertid ikke fullt ut der statlige organer er klageinstans etter § 28 andre ledd, første og andre setning. Disse har kompetanse til å gripe inn av eget tiltak og omgjøre enkeltvedtak som må anses ugyldige. Denne bestemmelsen vil imidlertid neppe ha selvstendig betydning ved siden av bestemmelsen i kommuneloven § 59 nr. 5 som gir departementet adgang til å ta et hvilket som helst kommunalt og fylkeskommunalt vedtak opp til lovlighetskontroll av eget tiltak.

()

VIII Klage over vedtak truffet av interkommunale organer

Verken kommuneloven eller forvaltningsloven inneholder bestemmelser om klage over vedtak truffet av interkommunale organer. Styret for interkommunale virksomheter kan i utgangspunktet bare få delegert myndighet innenfor oppgaver som gjelder utbygging, finansiering, drift og organisering av virksomheten. Det er i disse tilfellene ikke tale om delegasjon av forvaltningsmyndighet i vanlig forstand, og styret for interkommunale virksomheter vil derfor normalt ikke treffe enkeltvedtak som kan påklages. Det finnes imidlertid eksempler på at interkommunale styrer treffer enkeltvedtak, og det er derfor nødvendig å ta standpunkt til hvem som skal være klageinstans i disse tilfellene.

Et eksempel på at interkommunale styrer treffer enkeltvedtak er interkommunale næringsfond. Videre kan interkommunale styrer få delegert myndighet etter kommuneloven § 24 nr. 1 til å avgjøre personalsaker, jf. forvaltningsloven § 2 som fastslår hvilke typer personalsaker som skal regnes som enkeltvedtak. Slike saker kan - med unntak av ansettelse - påklages etter bestemmelsen i forvaltningsloven § 28 andre ledd.

Etter departementets oppfatning er det to aktuelle alternativer for hvilket organ som skal være klageinstans i disse tilfellene. Det første alternativet er at klager behandles av vertskommunens klageorgan, og det andre alternativet er at det etableres et eget klageorgan for den interkommunale virksomheten.

Departementet har tidligere gitt uttrykk for at det ikke er adgang til å delegerer myndighet til andre kommuner eller fylkeskommuner, f.eks. ved at styrekompetansen legges til en kommune eller fylkeskommune som utøver denne på vegne av de øvrige deltakere i virksomheten. Begrunnelsen er at dette innebærer en type fraskrivelse av ansvar og innflytelse som må anses uheldig. I Ot.prp.nr. 42 (1991-92) Om ny kommunelov, er det imidlertid gitt uttrykk for at man uten å fravike dette prinsipielle utgangspunktet kan åpne for at en **saklig avgrenset del** av styrekompetansen kan legges til en kommune/fylkeskommune, dersom særlige praktiske hensyn gjør seg gjeldende. Som eksempel er det her pekt på at det bør være mulig å legge arbeidsgiverfunksjonen for den interkommunale virksomheten til vertskommunen. Det må imidlertid presiseres at adgangen til å legge en begrenset del av styrekompetansen til en av de samarbeidende kommuner/fylkeskommuner bare gjelder i klare unntakstilfeller.

Etter departementets oppfatning vil behandling av klager over enkeltvedtak truffet av interkommunale styrer være et slikt klart unntakstilfelle, og at det dermed må være adgang til å legge klagebehandling i disse tilfellene til vertskommunens klageorgan.

Det kan også fastsettes i vedtektene at det skal etableres et eget klageorgan for virksomheten. Hvilken løsning som skal velges må avgjøres av de deltakende kommuner/fylkeskommuner utfra hva som anses praktisk, antall klager osv. Så lenge det ikke bestemte noe særskilt om dette i vedtektene for virksomheten, må eventuelle klager, etter departementets oppfatning, behandles av vertskommunens klageorgan.

()

IX Forholdet til andre klageordninger

Bestemmelsen i forvaltningsloven § 28 andre ledd innebærer ingen endring i eksisterende klageordninger i særlovgivningen, eller andre unntak fra forvaltningslovens alminnelige klageregler som måtte følge av særlovgivningen. Dette gjelder selv om særloven legger klagekompetansen til kommunen eller fylkeskommunen.

Bestemmelsen medfører heller ingen endring når det gjelder adgangen til å klage til fylkesmannen over vedtak om nekting av innsyn i saksdokumenter etter forvaltningsloven § 21 og offentlighetsloven § 9, jf. Ot.prp.nr. 42 (1991-92) Om ny kommunelov, side 305.

Praktisk viktige eksempler på vedtakstyper som dermed faller utenfor også den interne klageordningen etter forvaltningsloven § 28 andre ledd er tildeling av etableringslån, jf. husbankloven § 25, vedtak om salg og skjenking av alkohol, jf. forskrift fastsatt ved kgl.res. 18. desember 1992 med hjemmel i forvaltningsloven § 28 tredje ledd, og kommunestyrets vedtak om å godkjenne eller endre kommuneplanens arealdel, jf. plan- og bygningsloven § 20-5 niende ledd.

Det vil normalt ikke være noe i veien for at kommunen/fylkeskommunen på frivillig basis, på samme måte som tidligere, etablerer interne klageordninger for typer av enkeltvedtak som ikke omfattes av forvaltningslovens eller særlovenes klageregler. I disse tilfellene vil de relativt strenge rammene for opprettelse av klagenemnd og behandling av klagesaker som framgår av forvaltningsloven § 28 andre ledd og kommuneloven § 40 nr. 3 c) ikke være bindende for kommunen, men vil kunne være veiledende for hvilke retningslinjer som skal gjelde for den klageordningen som etableres. Departementet vil anbefale at bestemmelsene følges så langt som mulig også for frivillige klageordninger.

Forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak vil imidlertid være bindende for kommunen/fylkeskommunen ved forberedelse og behandling av alle typer enkeltvedtak uavhengig av om klageordningen er påbudt eller ikke.

0

X Aktuell litteratur

Torstein Eckhoff: Forvaltningsrett, 4. utgave, 1992

Geir Woxholth: Forvaltningsloven, Kommentartutgave, 2. utgave, 1993

Arvid Frihagen: Forvaltningsrett bind I, 3. utgave, 1991

Arvid Frihagen: Forvaltningsrett bind II, 5. utgave, 1992

Arvid Frihagen: Forvaltningsrett bind III, 4. utgave 1992

Overå og Bernt: Kommuneloven med kommentarer, 1993

Kommunenenes Sentralforbund: Ny kommunelov - Førstehjelp for saksbehandlere, 1993.

Kommunal- og distriktsdepartementet

Regjeringen.no

Ansvarlig for Kommunal- og distriktsdepartementets sider:

Ansvarlig redaktør: Kjersti Bjørge

Nettredaktør: Henrik Enevold

Personvernerklæring for Kommunal- og distriktsdepartementet

Tlf. + 47 22 24 90 90

E-post: postmottak@kdd.dep.no

Ansatte i KDD: Depkatalog

Organisasjonsnummer: 972 417 858

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 25/2022	Møtedato: 14.11.2022	Saksbehandler: Audun Haugan
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

VURDERING AV UAVHENGIGHET – OPPDRAGSANSVARLIG REGNSKAPSREVISOR

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Inge Johannesens vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Saken gjelder:

Vurdering av oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighet.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg: Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor – datert 02.09.2022

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Etter kommunelovens § 24-4, skal revisor være uavhengig og ha god vandel.

Det er gitt nærmere bestemmelser om dette i forskrift om kontrollutvalget og revisjon §§ 16-18. Det må etter bestemmelsene ikke foreligge særegne forhold, eller at revisor har en slik tilknytning til oppdraget, dets ansatte eller tillitsmenn, som gjør at revisors uavhengighet og objektivitet svekkes.

Revisor skal til enhver tid vurdere sin uavhengighet, men det er i forskrift om kontrollutvalg og revisjon, § 19, 2.ledd, bestemt at revisor også skal avgi en egenerklæring om sin uavhengighet til kontrollutvalget. Det sies her:

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

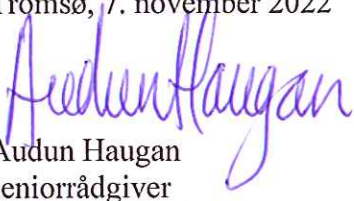
Uavhengighet og objektivitet er grunnleggende for at revisor skal kunne utøve sin funksjon. Revisor må derfor selv identifisere forhold som kan medføre en risiko i forhold til uavhengighet og objektivitet. Dersom det oppstår tilfeller der det stilles spørsmål knyttet til uavhengigheten, skal den oppdragsansvarlige revisoren gi melding om dette til kontrollutvalget. I slike tilfeller vil det være rimelig at revisor avgir en ny egenvurdering.

Selv om kravet bare gjelder den oppdragsansvarlige revisoren, antas det at samtlige revisorer på oppdraget gir en tilsvarende vurdering til den oppdragsansvarlige revisoren i forhold til den enkelte sitt tildelte arbeidsområde. Forholdet forutsettes å bli dekket av revisors internkontroll.

Vedlagt følger oppdragsansvarlig revisor Inge Johannesen sine vurderinger av egen uavhengighet. Uavhengighetserklæringen viser hvilke vurderinger som skal gjøres, og hans vurderinger i forhold til de enkelte punktene.

Etter K-Sekretariatets syn er det ikke noe i vedlagte vurdering som tilsier at Inge Johannesen ikke skal være i stand til å utføre revisjonsarbeidet overfor Bardu kommune på en objektiv og forsvarlig måte.

Tromsø, 7. november 2022

Audun Haugan
seniorrådgiver

Til
Kontrollutvalget i Bardu kommune

Deres ref: Vår ref: Saksbehandler: Telefon: Dato:
 99 Inge Johannessen 77 04 14 05 2.9.2022
 ijo@komrevnord.no

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet for Bardu kommune

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

KomRev NORD IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	<p>Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Bardu kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</p>
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Bardu kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for Bardu kommune.

Harstad 2.9.2022
KomRev NORD IKS

Inge Johannessen
Oppdragsansvarlig revisor

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 26/2022	Møtedato: 14.11.2022	Saksbehandler: Susan Terese Thoresen
---	-------------------------------	--------------------------------	--

KONTROLLUTVALGETS MØTEPLAN FOR 2023

Innstilling til v e d t a k:

(saken fremmes uten innstilling til vedtak)

Saken gjelder:

Møteplan for 2023

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Kontrollutvalgets møteplan for 2023 bør fastsettes, og sekretariatet foreslår at det settes opp 5 møtedatoer, som ligger på samme antall møter fastsatt for 2022. For 2022 har det vært møter i utvalget følgende datoer:

21. februar, 16. mai, 12. september og 14. november.

Endelig politisk møteplan for 2023 synes ikke å foreligge i skrivende stund.

Sekretariatet foreslås følgende møtedatoer for **2023**:

20. februar, 27. mars, 22. mai, 25. september og 20. november

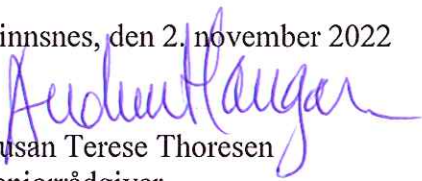
Det er viktig at kontrollutvalgets møte for behandling av årsregnskap og årsberetninger koordineres med møtene i formannskapet og kommunestyret. Ved en normal avleggelse av regnskap og beretning bør kontrollutvalget sette av tid til møte i midten/slutten av mai.

Forslag til møtedatoer drøftes i inneværende møte.

Møteplanen innarbeides i årsplanen for 2023 som behandles i første møte på nyåret.

Saken legges fram uten innstilling til vedtak.

Finnsnes, den 2. november 2022

for
Susan Terese Thoresen
seniorrådgiver

K-Sekretariatet

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 27/2022	Møtedato: 14.11.2022	Saksbehandler: Audun Haugan
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

REFERATSAKER

Innstilling til vedtak:

Saken tas til orientering.

Saken gjelder:

Orienteringer.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Referater:

- A. KONTROLLUTVALGSKONFERANSEN 2023
- Utskrift av nettside

Tromsø, den 4. november 2022

Audun Haugan
seniorrådgiver

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2023

[Tilbake til kursoversikten](#)

Nøkkelforo

Fra/til	1.2–2.2
Påmeldingsfrist	15.12
Pris	Fastsettes senere
Sted	Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen
Varighet	1.2.: 10.00 - 17.00 2.2.: 09.00 - 13.00

Vi har igjen gleden av å invitere til NKRFs årlige Kontrollutvalgskonferanse 1. - 2. februar 2023 og endelig igjen som en *fysisk* samling i The Qube på Gardermoen.

Fra den første konferansen i 2005 med ca. 300 deltakere har dette årlige arrangementet vokst betydelig og etablert seg som det viktigste og største treffpunktet for kontrollutvalgene i kommunal sektor. I 2021 og 2022 samlet konferansen rundt 400 deltakere *digitalt*. Deltakerrekorden er fra 2020 med ca. 800 deltakere på Gardermoen.

Målgruppe

Ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontroll, revisjon og tilsyn i kommunal sektor.

Program

Arbeidet med programmet pågår fortsatt, men mye er klart og mange interessante temaer og innledere er bekreftet.

Håkon Haugsbø er engasjert som møteleder for hele konferansen.

I første programpost stiller vi følgende spørsmål:

- **En åpen opplyst samtale – en forutsetning for et velfungerende lokaldemokrati?**

[Ytringsfrihetskommisjonen](#)s leder, **Kjersti Løken Stavrum**, vil med utgangspunkt i dette spørsmålet snakke om kommisjonens utredning: [NOU 2022: 9 En åpen og opplyst offentlig samtale](#). Kommisjonen har med utgangspunkt i Grunnloven § 100 utredet de sosiale, teknologiske, juridiske og økonomiske rammene for ytringsfrihet i dagens samfunn. Utregningen er nå på en bred [høring](#) med frist 16. januar 2023.

Det er kommunestyre- og fylkestingsvalg høsten 2023, og det gjør kommisjonens utredning enda mer interessant og aktuell. Har vi en åpen og opplyst samtale i dag – og er debattklimaet slik at det bidrar til et levende lokaldemokrati? Hvordan står det til med rekruttering til kandidater til folkevalgte verv? er spørsmål vi søker å belyse i denne programposten, hvor vi også får høre fra spesialrådgiver i KS, **Lise Spikkeland**, og ellers planlegger vi å ha innledninger fra representanter for kommunesektoren.

Vi følger opp temaet fra første programpost med en annen av Ytringsfrihetskommisjonens problemstillinger:

- **Tilgang på informasjon – en forutsetning for en åpen og opplyst offentlig samtale**

I denne bolken vil du blant annet møte leder av Pressens offentlighetsutvalg, **Tron Strand**, som vil belyse hvordan det egentlig står til med åpenheten i norske kommuner. Hvordan står det til med tilgangen på informasjon/åpenheten i kommune-Norge? Og vil mer åpenhet automatisk føre til med demokrati? Pressens offentlighetsutvalg utarbeider i samarbeid med Kommunal Rapport, et [Åpenhetsbarometer](#).

I tillegg har KS fått en [utredning](#) fra Advokatfirmaet Lund & co DA om et eventuelt åpenhetsregister for norske kommuner (ofte omtalt som "lobbyregister"). Hva betyr egentlig det? Partner og advokat i Lund, **Silje Aga Rogan**, vil presentere utredningen og drøfte hvorvidt vi trenger et åpenhetsregister.

Dette temaet avsluttes med en samtale med innledeerne samt lederen for den liberale tankesmien Civita, **Kristin Clemet**.

Neste tema blir barnevern:

- **Barnevernsløftet – hva er det?**

Vi hører stadig historier fra barnevernet. I tillegg er barnevern ofte et tema når kontrollutvalgene skal bestille forvaltningsrevisjoner fra revisjonen. Hva innebærer egentlig den nye barnevernsreformen og hva er barnevernsløftet? Vi får også konkrete eksempler på hvordan man har jobbet med dette temaet i en kommune. I tillegg til innledning fra en kommune vil seniorrådgiver i KS Innlandet, **Martin Skramstad**, bidra under dette temaet.

Dag 1 avsluttes med en samtale med riksrevisor **Karl Eirik Schjøtt-Pedersen**. Her får vi høre om hva han legger vekt på – og hvilke konsekvenser kan dette få for kommunal kontroll.

Dag 2 åpner med spørsmålet:

- **Hvem leverer til kommunen?**

[Nasjonalt tverretatlig etterretnings- og analysesenter](#) (NTEAS) har kartlagt 43 887 leverandører til det offentlige med leveranser på over 500 000 kroner i perioden 2015–2020. Kartleggingen viser at straffede leverandører og leverandører med reaksjoner utgjør 5 prosent av det totale antallet leverandører. Kan vi leve med dette – og hva skal vi gjøre for å rette dette opp?

Analytikerne **Silje Ingjer** og **Emil Westli** fra NTEAS vil legge fram resultatene. Og advokat **Arnhold Dordi Gjønnnes** i NHO, som representerer leverandører til offentlig sektor, vil komme med sine kommentarer.

Neste tema blir:

- **Cybersikkerhet i norske kommuner – politikernes ansvar**

Vi hører stadig vekk om datainnbrudd i kommuner, staten og private bedrifter. Er vi maktesløse – eller kan vi med enkle grep sikre oss bedre? Hva bør kontrollutvalget spørre seg om når det gjelder egen kommune? Daglig leder **Bjørn T. Tveiten** i [Kommune-CSIRT](#) (Nasjonalt senter for informasjonssikkerhet i kommunesektoren) vil komme med fakta og gode råd. Vi skal også få eksempel fra en kommune som har tatt grep.

Denne kommunestyreperioden går mot slutten, og vi avslutter konferansen med:

- **Arven fra et kontrollutvalg til det neste**

Det har vært en spesiell periode med nedstengning og mange digitale møter. Men vi har lært mye. Til høsten skal det velges nye kontrollutvalg i kommunene. Hvilke erfaringer kan vi ta med oss videre? Vi legger opp til erfaringsutveksling fra erfarne kontrollutvalgsleder(e) og representanter fra sekretariat og revisjon. Foreløpig er **Tage Pettersen** (H), leder av kontrollutvalget i Moss, og **Ragnhild Aashaug**, rådgiver i Kontrollutvalg Fjell IKS, bekreftet som innledere.

[Det tas forbehold om endringer i programmet. Sist oppdatert: 26. oktober]

Etterutdanning:

- 11 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning

Påmeldingsskjema

Selskap/enhet

Fakturaadresse

Postnummer

Poststed

Ressursnr. e.l. (som ref. på faktura)

Er medlem i NKRF

Epost, kopimottaker

Deltakere

Deltaker #1

Fornavn

Etternavn

Epost

Mobil

Fødselsår

Tilleggsopplysninger

Ønsket deltakelse

Fjern

+ Legg til deltaker

Send skjema

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 28/2022	Møtedato: 14.11.2022	Saksbehandler: Audun Haugan
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

DRØFTINGSSAKER (EVENTUELT)

Innstilling til vedtak:

Saken fremmes med åpen innstilling.

Saken gjelder:

Eventuelle aktuelle saker.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Eventuelle øvrige tema eller saker tas opp til drøfting i møtet. Kontrollutvalget avgjør om saker som tas opp skal følges videre opp.

Tromsø, den 7. november 2022

Audun Haugan
seniorrådgiver